01 listopada 2019

Dlaczego zachęcać osobę z demencją do mówienia?

Mówienie jest jednym ze sposobów komunikowania z innymi ludźmi. Kiedy z kimś rozmawiamy spodziewamy się, że zostaniemy wysłuchani, ale także zrozumiani, że przekażemy zamierzoną wiadomość. Spodziewamy się również, że nasze słowa wpłyną na zachowanie rozmówcy. Będzie to dla nas potwierdzeniem, że dla tej osoby istniejemy. Jeśli rozmówca nie przywiązuje uwagi do naszych słów lub nie próbuje nas zrozumieć, mamy wrażenie, że lekceważy nasze istnienie.

Demencja znacznie utrudnia porozumiewanie się. Sposób mówienia staje się spowolniony lub przerywany, pojawiają się trudności w znajdowaniu i w zrozumieniu słów, mylenie słów lub niewłaściwe formułowanie zdań. Wraz z postępem choroby Senior mówi coraz mniej, niekiedy przestaje mówić całkowicie.

Osoba z demencją nie zawsze potrafi komunikować się tak, jakby tego chciała. Nawet, jeśli mówi ma trudności w przekazaniu informacji, nawet, jeśli słucha, nie zawsze udaje jej się zrozumieć, w ten sposób doświadcza negatywnych emocji. Za każdym razem, gdy rozmówca nie słucha lub nie próbuje zrozumieć zdezorientowanej starszej osoby wpływa na zwiększenie jej dezorientacji. Wielokrotne doświadczanie braku zainteresowania, daremności i nieporozumień powoduje frustrację, złość, reakcję depresyjną aż do zaprzestania używania słowa. Osoba z demencją próbuje uniknąć negatywnych doświadczeń rezygnując z mówienia i izolując się.

Demencja jest konsekwencją zmian w mózgu, ale trudności mogą być wzmożone poprzez nieświadome słowa lub czyny osób z najbliższego otoczenia. Dlatego spowolnienie przebiegu choroby i złagodzenie zaburzeń psychicznych i zachowania, jakie często jej towarzyszą jest możliwe.

Podczas interakcji z osobą z demencją, skupiamy uwagę na jego deficytach, że nie pamięta, że nie potrafi czegoś zrobić lub powiedzieć. Senior, pod wpływem środowiska, postrzega siebie, jako nieadekwatnego i szybko dostosowuje się do tej roli, co przyspiesza proces zwyrodnieniowy i utratę samodzielności. Trudności te mogą wynikać również z dobrych intencji tych, którzy chcą pomóc, powstrzymać, poprawić, zasugerować słowa. W efekcie chory czuje, że nie nadąża i reaguje agresywnie lub milczy nawet, jeśli nadal byłby w stanie mówić.

Postrzegane trudności w porozumiewaniu się niejednokrotnie skłaniają opiekuna do używania języka w sposób automatyczny, bez rozważania efektu lub do rezygnacji z rozmowy i do posługiwania się tylko kanałami niewerbalnymi wierząc, że ułatwia komunikacje z podopiecznym.

Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekle Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie
ul. Wielicka 267, 30-663 Kraków
samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej
tel 12 44-67-500 fax 12 44-67-501
www.mco.krakow.pl mco@mco.krakow.pl

Projekt pn. „Centrum wsparcia opiekunów nieformalnych i opieki nad osobami niesamodzielnymi w Miejskim Centrum Opieki w Krakowie" dofinansowany przez Unię Europejską z Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski na lata 2021-2027, w ramach Priorytetu 6. Fundusze Europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego, Działania 6.33 Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT

Każdy opiekun może nauczyć się wspierać dialog mając zawsze na uwadze, że słowa osoby z demencją nie mogą być zmienione. To opiekunowie mogą je świadomie wybierać i dostosowywać, aby utrzymać umiejętność mówienia tak długo, jak to możliwe. Opiekun może nauczyć się rozmawiać, bez szukania informacji, których zapominająca osoba nie pamięta lub nie wie już, jak je przekazać.

Każda chwila opieki jest okazją do zamienienia kilku słów i potwierdzenia, że osoba ta istnieje, że jest ważna i że uznajemy jej umiejętność mówienia. Zdolność przekazania informacji zanika w pierwszej kolejności, natomiast uprzejmość dawania i zabierania głosu w odpowiednim czasie utrzymuje się aż do zaawansowanych stadiów choroby. Słowo nie tylko wysyła wiadomości, ale także rodzi inne słowa pozwalając na podtrzymanie dialogu.

Sprzyjające środowisko pozwala na lepsze wyrażenie umiejętności. Osoba, która ma możliwość mówienia, żyje lepiej. Pomimo, że jej słowa są przerywane, powtarzane lub bez znaczenia, pomimo, że traci ona wątek mowy, nie może znaleźć właściwego słowa lub myli osoby, to nadal pozostaje w relacji i wyraża siebie. W ten sposób nadal czuje się uznana jako osoba i jako adekwatny rozmówca, co motywuje ją do dalszej rozmowy. Głównym celem jest ułatwianie wymiany słownej, skupienie się na doborze słów i na słuchaniu, ponieważ słowa te mają sens z punktu widzenia tej osoby. Często wśród niezrozumiałych dla słuchacza wypowiedzi wylania się świat, w którym znajduje się Senior w danej chwili (jeden z jego możliwych światów, np. dom rodzinny z czasów dzieciństwa) i to, co jest dla niego ważne (wspomnienia, dolegliwości, emocje).

Takie zachowanie ma skutki terapeutyczne. Senior mówi i postępuje tak, jak potrafi, bez obaw, że będzie poprawiany lub potępiany. Apatyczny i zamknięty w sobie starszy człowiek staje się pogodniejszy i aktywniejszy i pomimo swojej powolności uczestniczy chętniej w czynnościach życia codziennego. W ten sposób nie zniechęca się i utrzymuje na dłużej własną żywotność i niezależność i chętnie przebywa w towarzystwie opiekuna, który wpływa na poprawę jakości życia podopiecznego,ale również własnego.

Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekle Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie
ul. Wielicka 267, 30-663 Kraków
samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej
tel 12 44-67-500 fax 12 44-67-501
www.mco.krakow.pl mco@mco.krakow.pl

Fundusze Europejskie dla Małopolski | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską | MAŁOPOLSKA

Projekt pn. „Centrum wsparcia opiekunów nieformalnych i opieki nad osobami niesamodzielnymi w Miejskim Centrum Opieki w Krakowie" dofinansowany przez Unię Europejską z Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski na lata 2021-2027, w ramach Priorytetu 6. Fundusze Europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego, Działania 6.33 Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT